

Tannie Nyboes tale ved klimademonstrationen "Lad os gro"

Taler

Tannie Nyboe
Regenerativ jordbruger,
Mosegården Jordbrug

Dato

22. september 2023

Sted

Christiansborg Slotsplads,
København

1 Tak for at jeg måtte komme. Jeg står her i dag fordi jeg er jordbruger. Jeg driver en lille regenerativ gård der hedder Mosegården Jordbrug. Jeg dyrker altså en lille del af vores fælles jord, og jeg drømmer ligesom jer, om at en meget større del af vores fælles jord skal dyrkes med omsorg for natur og klima.

5

Jeg er glad for at være her i dag, fordi det er så vigtigt at vi sætter fokus på at vores madproduktion kan være en del af løsningen på de klima- og naturkriser vi er midt i. Sådan er det ikke i dag.

10 Det industrielle landbrug vi har i dag, er en af de største trusler mod klimaet og mod biodiversiteten. I Danmark er over halvdelen af vores areal dækket af industrielt landbrug. Et landbrug der fortrænger den vilde natur, der kvæler insekter og fugleliv og som forgifter jord og vand med kemi.

15 Det industrielle landbrug er lig med fossilt landbrug. Det er afhængigt af fossile brændsler i alle dele af produktionen. Store dieselmaskiner er nødvendige hvis man vil dyrke store monokulturelle marker. Kunstgødning, som dybest set svarer til at hælde fossile brændsler direkte i jorden, er en nødvendighed hvis jorden skal blive ved med at give afkast. Og landbrugets produkter bliver

20 handlet på globale markeder og fragtes hele kloden rundt på store fossile drevne fragtskibe, mens de holdes friske i månedsvi i fossile drevne køleanlæg.

Men sådan behøver det ikke at være.

25 Natur og landbrug behøver ikke være hinandens modsætninger, og vi kan sagtens producere mad nok uden at underminere livsgrundlaget for kommende generationer. Landbruget skal være en del af løsningen på de økologiske kriser vi er midt i. Landbruget skal ikke bare producere mad nok til alle kan blive mætte,

30 det skal også skabe en sund og levende jord, det skal give plads til natur og biodiversitet, og være med til at skabe gode liv på landet.

På Mosegården dyrker vi jorden regenerativt. Det betyder at vi arbejder for at genskabe og reparere smadrede økosystemer og udpint landbrugsjord. Vi
35 arbejder aktivt for at øge biodiversiteten på alt den jord vi har adgang til, på at binde kulstof i jorden, og på at forbedre forholdene for mikroliv i jorden.

Vi dyrker jorden intensivt og dyrker mad til mennesker frem for foder til dyr. Det gør vi fordi der er alt for meget landbrugsjord i Danmark og alt for stor
40 animalsk produktion. Det regenerative handler for os ikke kun om hvad vi gør indenfor vores egne grøntsagsbede. Det handler også om alt den anden jord vi ikke behøver bruge til mad, hvis vi spiser mere bæredygtigt. Jord som vi sammen skal frigive til det fælles bedste.

45 På Mosegården erstatter vi fossile brændsler med flere hænder. Det industrielle landbrug er kun muligt fordi prisen på fossile brændsler er alt for lav. Prisen på fossile brændsler afspejler ikke den destruktions medfører, men kun den pris det koster at suge dem op af jorden. Derfor har vi i dag et landbrug der kun kan løbe rundt, hvis det samtidig er med til at smadre fremtidige generationers
50 livsgrundlag.

Vi skal være mange flere der dyrker jorden ikke færre. På Mosegården er vi fire personer om at dyrke mindre end 1 hektar med grøntsager. Og det er altså ikke fordi vi er dovne. Det er fordi vi gør arbejdet i hånden. På hvad der svarer til en
55 stor fodboldbane, producerer vi grøntsager nok til, at 120 husstande i et halvt år kan få en grøntsagspose fra vores mark hver uge. Mosegården er et eksempel på, at vi godt kan undvære det industrielle landbrug og stadig producerer mad nok.

I Danmark er sund lokalproduceret mad ikke en rettighed, men en kuriositet
60 der kan opleves på de fineste Michelin restauranter, og det landbrug vi har, handler på ingen måde om at sikre at der er mad nok til alle. I stedet producerer vi fødevarer til et globalt marked, hvor formålet er profit. Vi producerer svin i lange baner for at tjene penge, ikke fordi der er mangel på bacon og flæskesteg. Men når målet for vores madproduktion er at tjene så mange penge som muligt,
65 er det svært at se hvordan det skal være til gavn for klimaet. Når det er billigere at fragte grøntsager hele kloden rundt end at gro dem lokalt, og det er billigere at opbevare dem i månedsvi i kæmpe køleanlæg frem for at spise dem friske fra

70 marken, jamen så kan markedet ikke løse klimakrisen. Derfor skal vi have et andet landbrug.

Jeg hører tit, at vi er afhængige af det industrielle landbrug, hvis vi skal sikre at der er mad nok til alle. Men sandheden er, at vi kan producere meget mere mad, på meget mindre plads, hvis vi dropper de kæmpestore industrilandbrug og i stedet dyrker friske grøntsager til lokale markeder. Det er både godt for os og for klimaet.

Jeg er jordbruger fordi jeg er træt af at vente på politisk handling, og fordi jeg er færdig med at bede magtelite om noget som helst. Det er ikke politikerne der kommer til at løse klimakrisen. Hvis de havde nogen som helst interesse i det, havde vi set klimahandling allerede tilbage i; 1992 da alle verdens lande gik sammen og blev enige om den første klimakonvention, eller i 1997 da Kyoto-aftalen blev indgået, som satte bindende mål for reduktionen af drivhusgasser, eller i 2009 da der blev afholdt klimatopmøde i København og alle sejl var sat, for at vi endelig skulle få en forpligtende aftale. Men lige meget hvor mange politiske skåltaler der bliver holdt, bliver udledningerne ved at stige.

Hvis klimakrisen skal afværges, er det ikke politikerne der kommer til at gå forrest. Det er i stedet sådan nogen som jer, som os. Så jeg blev jordbruger fordi jeg tror på, at vi kan skabe politisk forandring. Jeg tror på, at vi hver især kan og skal gøre vores bedste, for at skabe den forandring vi tror på. Og jeg tror på at det industrielle landbrug skal sendes til historiens losseplads, og vi i stedet skal sætte alle sejl ind på at genopbygge en skånsom og retfærdig madproduktion.

95 Forandring kommer nedefra. Den kommer når vi sammen siger nok er nok og tager sagen i egen hånd, for at skabe den verden vi drømmer om. Sådan kan vi skabe politisk forandring, og sådan kan vi vende håbløshed til handlekraft.

100 Den mest udbredte politiske løsning når det kommer til klimahandling er ofte at sætte penge af til forskning og udvikling eller nedsætte endnu en kommission, der skal fortælle os hvad vi allerede godt ved i forvejen. Hver femte år bliver der givet endnu en pose penge til forskning, så vi kan låne os tilbage og vente på, at fremtiden løser de problemer, vi har skabt for os selv. Det er en belejlig fortælling, at vi er tæt på at finde en mirakelkur, hvis man allerhelst bare vil fortsætte business as usual.

Men det vi har brug for er ikke mere forskning, for løsningerne er her allerede,
110 og vi har heller ikke brug for konklusionerne fra endnu en kommission. Vi har
brug for at handle på den viden, vi allerede har. Vi skal ikke udvikle nye
teknologiske løsninger, vi skal i stedet genfinde gamle skånsomme metoder og
tidligere tiders erfaringer med at dyrke med naturen. Vi skal kombinere vores
nye viden om jordens forunderlige og diverse mylder af liv med tidligere tiders
115 evne til at læse og forstå naturen omkring os. Og så skal vi finde tilbage til en
ydmyghed i vores omgang med den jord vi forvalter.

Løsningerne er der. De ligger som frøet i jorden og venter på os.

120 Det kan virke uoverskueligt, hvordan vi nogensinde skal få vendt den dødsspiral
som det industrielle landbrug befinder sig i, og vores egen rolle i det kan virke
lille og ubetydelig. Det er derfor det er så vigtigt at vi samles, og minder
hinanden om at en anden verden er mulig.

125 Hjemme på Mosegården har vi rigtig mange tidsler. Tidslerne fortæller os, at vi
har en meget kompakt og forstyret jord. En jord der er blevet kørt på af tunge
maskiner og dyrket udover sin kapacitet i mange mange år. Tidslerne kan skyde i
vejret på steder hvor mange andre planter ikke trives. De har dybe stærke rødder
som hjælper med at løsne jorden, så andre planter engang i fremtiden igen kan
130 gro der. En enkelt tidsel sætter tusindvis af frø som spredes med vinden over
store afstande. De fleste landmænd er derfor ikke særlig glade for tidsler. De
skaber rod og er enormt svære at slippe af med igen.

Så mit budskab til jer i dag er, lad os være tidsler. Lad os tage vores fælles ide og
135 sprede den med vinden. Lad os være modige og insisterende og gå forrest, for at
genskabe en sund og frugtbar jord for de mange.

Tak for ordet.

140

Kilde

Manuskript tilsendt af taler

Kildetype

Digitalt manuskript

145

Tags

Demonstrationstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/tannie-nyboes-tale-ved-klimademonstrationen-lad-os-gro>

150

155

160

165

170

175

180